

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „ — „
četrt : 6 „ 50 „
mesec : 2 „ 20 „

V upravnishvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 „ — „
četrt : 5 „ — „
mesec : 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inzerate
sprejema upravnishvo v
Katoliški tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6, uri popoldne.

Štev. 107.

V Ljubljani, v ponedeljek 12. maja 1902.

Letnik XXX.

Delegacije.

Budimpešta, 9. maja.

Goluhowski—Stadler.

V današnji seji proračunskega odseka avstrijske delegacije je deleg. vitez Vuković jako ostro prijel grofa Goluhovskega radi včerajšnjega napada na Vukovića in nadškofa Stadlerja. Rekel je, da odklanja tak ton proti delegatu, ki je zastopnik ljudstva in ima pravico in dolžnost kritike. Protestuje proti razžaljenju nadškofa Stadlerja, kojemu je minister predbacival obrekovanja. Nadškof Stadler je mož brezmadežnega značaja, če tudi njegovi politični nazori izvestnim krogom ne ugajajo, toraj je nezaslišano podtikati mu obrekovanje. Vitez Vuković pristavi, da bode o tej zadevi v plenumu delegacije še govoril.

Ostra izjava Vukovičeva bila je sprejeta z živahnim odobravanjem in čuje se mej delegati sploh ostra obsodba Goluhovskega nastopa.

Sekcijski šef Mercy je nato jako vodeno odgovarjal v odsotnosti Goluhovskega.

Sodi se, da se je Goluhowski s svojim ostrim napadom na nadškofa Stadlerja hotel prikupiti Ogrom, pri katerih v zadnjih letih menda ni bil posebno priljubljen.

Usoda Slovencev.

V rokah imamo najnovejšo statistično podatke o ljudskem gibanju v avstrijsko-ogrskem cesarstvu. Tu podajemo številke, katere nas poučujejo, kako so se izpreminjale narodnosti v naši monarhiji po svojem broju zadnjih 20 let. Izmed 100 Avstrijcev je bilo v Avstriji:

	l. 1880	1890	1900	odst.
Nemcev	36 75	36 05	35 80	"
Čehov	23 77	23 32	23 27	"
Poljakov	14 86	15 84	16 67	"
Malorusov	12 80	13 22	13 86	"
Slovencev	5 23	5 01	4 67	"
Hrvatov (Srb.)	2 59	2 75	2 78	"
Italijanov	3 07	2 28	2 84	"
Rumunov	0 88	0 89	0 90	"
Mažarov	0 05	0 04	0 04	"

Tu vidimo najprej, da je padlo sorazmerno število Nemcev. To ne pomeni za Nemce istinite izgube, ker so se le oni, ki niso nikoli bili Nemci, začeli zdaj v istini izdajati za Čeha, Poljake itd. Najbolj raste število Poljakov in Malorusov. Tudi Hrvatje so se sorazmerno okrepčali. Žalostno za nas je pa, da je število Slovencev sorazmerno tako padlo. Ta izguba ne gre toliko na račun splošnega prebivalstva v naših deželah, kolikor na račun prodiranja Nemcev proti jugu. Na severu so Nemci izgubili precej, a zato vkljub sorazmernemu padanju svojega števila v monarhiji sploh, se v naših krajih Nemstvo izredno množi. Nemcev je živele namreč:

l. 1880 1890 1900

v planinskih deželah	57 53	58 84	59 63	odstot.
na Češkem, Moravskem in v Šleziji	38 87	36 69	36 09	"
v drugih krovnovinah	5 60	4 47	4 29	"

Edini torej, katere Nemci uspešno izpodrivajo, so nenemški prebivalci planinskih dežel, namreč Slovenci. Povsod ima slovanski življ dovolj moči, da se ohranjuje in da s svojo močjo premaguje nemški naval, edino le pri Slovencih se kaže nasprotno. Mi gremo nazaj, mi ginemo. To je jasni sklep iz tega računa.

Vzroki za to so pač znani. Kdo bi jih vedno našteval? V zadnjem času se je posebno pogubnega pokazal grdi liberalizem. Edini, ki drži ob mejah pokonci slovenstvo, je duhovnik. Kjer delajo vsi z njim složno in edino, tam se drži naša narodnost, kjer pa začno sejati liberalno časopisje, da z njim razdvajajo edinstvo in vnemajo najgrše strasti ter hujskajo k divjemu boju, tam se kruši narodno telo.

Izborna pomoč za ohranitev naroda je gospodarska organizacija. Duhovnik žrtvuje zanj vse, kar ima: trud, denar, marsikateri še dobro ime. Pridejo pa Judeži, ga obrekujejo, mu nasprotujejo, ga po — žal — slovenskih listih zasmehujejo, in tako gredo v nič vse najplemenitejše žrtve.

Kako dolgo bo šlo tako dalje? V dvajsetih letih je sorazmerno število Slovencev

padlo za 0 56 %, in sicer od teh v zadnjih desetih letih za 0 34 %. Stvar gre torej v progresiji vedno hitreje. Kratek račun lahko vsakemu pokaže, kdaj bodo prišli Slovenci na 0 00 %, ako gre tako dalje. Nevarnost je tem večja, ker gre germanizacija od severa doli po jezikovni meji dosledno proti jugu in ker je v središču Slovenije, v Ljubljani takomenovana »narodno napredna« stranka s svojim političnim intransigentstvom ubila vse, kar je ljudstvu v korist. Začenši z »Našo Stražo« do zadnjega gospodarskega zavoda v zakotni vasi pobija vse z odurnim sovraštvom. Taka je usoda Slovencev. Pravična sodba tistim, ki so jo zakrivali!

Nagodbena kriza.

V soboto se je vršil, kot smo napovedali, posvet avstrijskih ministrov, ki je bil najvažnejši v Koerberjevi dobi. Trajal je skoro dve uri. Sklepi ministerskega sveta so seveda tajni, da ne izvedo zanje Mažari, vendar se je pa že toliko izvedelo, da razmere z Ogrsko še niso pretrgane, marveč določili so se novi pogoji, pod katerimi je voljna avstrijska vlada nadaljevati dogovore z Ogrsko. Govorilo se je pa tudi o eventualnostih, ki bi nastopile v slučaju, če Mažari onemogočijo vsako nadaljnje pogajanje.

S Koerberjem so bili solidarni vsi ministri. Po ministerskem svetu je Koerber takoj hitel v Schönbrunn k cesarju. Avdiencia je trajala pet četrt ure. Listi pravijo, da ni izključeno, da se vladar zopet kmalu povrne v Budimpešto in sam prične voditi nagodbeno akcijo, mejtem ko se z druge strani naglašja, da je posredovanje vladarjevo za sedaj izključeno.

Nekateri baje dobro poučeni krogi trdijo, da so Mažari v zadnjih dneh jeli odjenjevati in da se vedno bolj približujejo pravičnejemu in skromnemu stališču avstrijske vlade. Če se torej Mažari sprijaznijo z »eksistenčnim minimom«, ki ga zahteva avstrijska vlada, pride do nagodbe, sicer pa ne. Rešitev krize je sedaj zavisa od ogrske strani. V neugodnem slučaju moramo računati pred vsem s krizama v obeh kabinetih.

Okupacija Albanije.

Listi vedo poročati sledečo senzacionalno vest: Avstro-ogrski poslanik v Petrogradu

se dogovarja z rusko vlado o okupaciji Albanije, katero namerava izvesti avstro-ogrska monarhija. Poslanik ni pri tem naletel na nikak ugovor. V kratkem se napoti v Albanijo družba trideset avstrijskih častnikov in visokih dostojanstvenikov, kateri bodo pod imenom lovskega izleta proučevali tamošnje odnose. Koliko je na teh vesteh verjetnega, se seveda še ne ve.

Zakaj je odstopil ruski minister Wannowski?

O vzroku odstopa ruskega ministra generala Wannowskega je jelo razno časopisje še le sedaj različno in obširneje pisati, ko je prodrla v javnost vest, da je bil morilec ministra Sipjagina bližnji sorodnik Wannowskega. Nekateri pravijo, da je sin ministrovega brata, drugi zopet, da mu je bil drugače v sorodu, a nihče ne imenuje pravega imena morilčevega. Poslednje dejstvo ravno kaže, da je moral biti morilec najbližnji Wannowskega sorodnik in da je minister takoj podal ostavko, ko je izvedel o tem dogodku. Morilec se je baje že usmrtil.

Razmere na Nizozemskem.

Zdravstveno stanje kraljice Viljemine se sicer zboljšuje, vendar še ni odstranjena vsaka nevarnost in ves narod Nizozemcev nepopisno žaluje ob usodi svoje ljubljene vladarice. Ob enem pa se čujejo glasni vzkliki nevolje proti soprogu kraljice, pruskemu princu Henrikku, ki ob smrtni postelji kraljice čaka na njen poslednji vtrip. Zunanji listi poročajo, da je ta človek s svojim vedenjem na dvoru nizozemskem prouzročil kritičen položaj kraljičin, od katere je narod pričakoval zdravega prestolonaslednika. Politika Prusije je namreč potegniti Nizozemsko v svoje mreže in se poslužiti v to svrhu vsakega sredstva. Hinavska laskavost nemškega cesarja za dni obiska kraljice Viljemine v Berlinu je imela za posledico, da se je združila s človekom, čegar notorična surovost in lahkomišelnost je vstvarjena za to, da ugonobi Nizozemcem vladarico. Sicer je še nade, da kraljica okreva, a v slučaju njene smrti iztega že Prasijska svoje pogubne mreže čez kraljestvo in v tem jej bode pomagal zapravljivec, ki je bil nalašč v ta

LISTEK.

[40]

Slepi muzik.

Rusko spisal Vladimir Korolenko, prevel Krilič.

Na vrtu je bilo vse tiho. Zmrznjena zemlja, pokrita z rahlo, mehko plastjo, je popolnoma utihnila in se ni več oglašala; zato je pa zrak postal posebno občutljiv in polnoglasno prenašal v velike razdalje vranji krik, udar sekire in lahko praskanje odlomivše se mladike. . . . Zdaj pa zdaj se je ališalo čudno žvenketanje, kakor stekleno, ki je zamiralo nekje v daljavi. Otroci so metali kamenje po vaški mlaki, ki se je zjutraj pokrila s tenko skorjo prvega ledu.

Pri dvorcu je tudi zmrznil ribnik, in potok mimo mlina, obtežen in temen, je še vedno tekel v svojih rahlih bregih in šumel v zatvornicah.

Peter je prišel do jeza in obstal ter prialuškoval. Žuborenje vode je postalo drugačno — težko in brez melodije. . . . V njem se je skoraj čutil hlad zamre okolice. . . .

V Petrovi duši je bilo tudi hladno in mračno. Temno čuvstvo, ki se je še onega

srečnega večera dvigalo iz globine duše kakor nekaj strah, nezadovoljnost in vprašanje, se je zdaj razpaslo in zavzelo v duši mesto, kjer je bilo prej čuvstvo radosti in sreče.

Eveline ni bilo v dvorcu Jakuljski so v jeseni odšli k »dobrotnici«, stari grofinji Potocki, ki je zahtevala, da stara dva prijeljeta s seboj tudi hčer. Evelina se je sprva upirala, potem se pa udala očetovi volji, kateri je jako energično pritegnil tudi Maksim.

Stoje pri mlinu se je Peter zdaj spominjal svojih prejšnjih čuvstev, ki jih je izkušal obnoviti v prejšnji polnosti in celoti ter se je spraševal, če čuti njeno odsotnost. Čutil jo je, pa zavedal se je, da mu tudi njena prisotnost ne daje sreče, ampak pri naša posebno bolečino, ki je v njeni odsotnosti malo otopela.

Še tako nedavno so v njegovih ušesih zvenele njene besede, vstajale so vse podrobnosti prvega priznanja, pod rokami je čutil njene svilnate lase, slišal na svojih prsih udarec njenega srca, iz vsega tega se je sestavljala neka slika, ki ga je napolnjevala z radostjo.

Kar je neka nejasna, kakor te pri-

kazni, ki so se naseljevale v njegovi temni domišljiji, udarilo v to sliko z mrtvaškim dihom in razletela se je. Nič več ni mogel zediniti svojih spominov v to harmonično celoto čuvstva, ki ga je napolnjevala preje. Že takoj spočetka je na dnu tega čuvstva ležalo zrno nečesa drugega, in zdaj se je to »drugo« razprostiralo nad njim, kakor se razprostira hudourni oblak po obzorju.

Zvoki njenega glasu so ugasnili in namesto svetlih vtiskov srečnega večera je zijala praznosta. Tež praznoti naproti se je pa prav iz globine slepčeve duše dvigalo nekaj s težkim prizadevanjem, da bi jo izpolnilo. Hotel jo je videti.

Prej je samo čutil topo dušno trpljenje, ki se je pa nejasno odbijalo v duši, kakor ždeča zobna bolečina, za katero se še ne zmenimo.

Sestanek s slepim zvonikarjem je tej bolečini pridal ostrino spoznanega trpljenja. . . .

Ljubil jo je in jo je hotel videti!

Tako je potekal dan za daem v utihlem in s snegom zametenem dvorcu.

Včasih, kadar so živo in jasno pred njim vstajali srečni trenutki, je Peter ne-

koliko oživljal in obraz se mu je razvedril. Pa to je bilo le za malo časa, ob enem so pa tudi ti svetli trenutki imeli nekaj nemiren značaj: zdelo se je, da se je slepec bal, da odlete in se nikdar več ne povrnejo. To je delalo njegovo dušno stanje nenakomerno; trenutki velike nežnosti in silnega živčnega razdraženja so se menjali z dnevi potrte, mračne žalosti. V temnem salonu je včasih zvečer klavir jokal in vzdihal v globoki in bolestni otožnosti, in vsak njegov zvok je bolno odmeval v srcu Ane Mihajlovne. Naposled se je uresničilo, česar se je najbolj bala: mladeniču so se povrnila nemirne sanje njegovih otroških let.

Nekega jutra je stopila Ana Mihajlovna v sinovo spalnico. On je še spal, ali njegovo spanje je bilo nekam čudno nemirno: oči so bile na pol odprte in so motno gledale izpod privzdignjenih trepalnic, obraz je bil blede in z njega se je bral nemir.

Mati je obstala in pozorno opazovala sina in izkušala najti vzrok čudnega nemira. Pa videla je samo to, da ta vznemirjenost vedno bolj raste in da se na slepčevem obrazu izraža vedno jasnejši izraz napete pozornosti.

(Dalje prib.)

namen poslan, da igra politično ulogo so-
proga pomilovanja vredne kraljice. — Tako
se sodi o njem v vseh pruskim aspiracijam
nedostopnih listih.

Soc.-dem. v Ameriki.

Soc.-dem. v Ameriki vedno bolj raz-
prostrta svoja krila. Večina ondostnih soc.
pa niti ne ve, kaj prav za prav pomeni
ostalemu človeštvu socializem. Toda kjer
manjka znanja, tam zamašijo praznoto sle-
pilne besede, visokoletne obljube in vzgled
nekaterih voditeljev. Pri zadnjih mestnih
volitvah v conneticutskih tovarniških mestih
Bridgeport in Ansonia so bili izvoljeni za
župane soc. In isto se je ponovilo v glav-
nem mestu Hartford. Pred dvema letoma je
bil istotam izvoljen republikanec z večino
treh tisoč glasov. Letos imajo soc.-dem. ve-
čino šest sto glasov. V nekaterih drugih
tovarniških mestih so bili soc. zmagani z
majhno večino. Celotno mesto Fargo, Sev.
Dakota, kjer ni veliko industrije, je bilo od-
danih mnogo soc. glasov. Socializem raste
in videti je, da bo morda kmalu požrl nek-
danjo demokratično stranko.

Angleške žrtve v vojski z Buri.

Ko se je začela oktobra 1899 južno-
afriška vojna, je dejala angleška vlada, da
bo za uničenje Burov popolnoma zadostoval
armada 40.000 mož, ki se je tedaj na-
hajala v Južni Afriki ali pa je bila na potu
tja doli. In ko je vlada zahtevala 20. ok-
tobra od parlamenta dovoljenja za posojilo
10 milijonov funtov sterlingov, je dejala,
da se tolika svota sploh ne bo porabila,
vendar pa je radi previdnosti boljše, da se
tako preskrbi dovolj denarja za vse even-
tualnosti. Ko je pozneje govoril finančni mi-
nister o tej svoti, je dejal previdno, da bo
mogoče treba to svoto še nekoliko povišati.
Malo tednov pozneje je že bilo treba ar-
mado v Južni Afriki zvišati na 60.000 mož,
Magersfontein in Colenso pa sta docela iz-
podbila lepe sanje o ceneni in naglo kon-
čani vojni. V februarju je morala vlada
zahtevati od parlamenta dovoljenje za na-
daljnih 13 milijonov sterlingov, komaj tri
tedne pozneje pa je zopet dovolil parla-
ment nadaljnih 37 milijonov funtov ster-
lingov. Temu so sledile še naslednje za-
hteve: 43.000.000, 27. julija: 77.000.060,
11. decembra 1900: 15.000.090, 28. febru-
varija 1901: 280.350.000. V teku minulega
tedna je povedal minister v parlamentu, da
velja doslej Angleže južnoafriška vojna
825.170.000 in da ta svota še ne bo zado-
stovala, če se prej ne doseže mir. Pa tudi
če bi takoj sedaj zavladal mir, bodo imeli
Angleži velike stroške. Mnogoštevilno voja-
štvo bo treba poslati zopet nazaj, odkoder
je prišlo, ravnotako bodo tudi mnogoste-
vilni vjetniki še povzročali velike stroške.
Kakor kaže dosednji račun, bo veljala An-
gleže južnoafriška vojna ogromno svoto 1000
milijonov funtov, če se prav precej sklene.
Ce bo pa vojska še nadalje trajala, potem
bodo vojni stroški še brezdvomno večji,
kajti vsak dan velja Angleže južnoafriška
armada 800.000 funtov.

Kakor pa so vedno naraščali vojni stro-
ški, tako so tudi naraščale žrtve vojaštva.
Po poročilu vojnega ministerstva je sedaj
v južni Afriki 227.800 vojakov. Ubitih je
bilo doslej v tej vojni 19.440 Angležev;
nekateri so bili ubiti na bojišču, drugi pa
so pomrli vsled dobljenih ran po bolnicah.
Pohabljenih in za nadaljnje bojevanje nespo-
sobnih pa se je poslalo domov 64.330 mož.

Angleška vlada je torej po lastnem, ne
vselej povsem pravilnem računu, žrtvovala
življenje 20.000 vojakov, zdravje 70.000 po-
danikov in 1.000.000.000 denarja, da si pod-
vrže burski narod, ki šteje mogoče komaj
nekaj nad 400.000 duš. Ali ni to najmanj
poniževalno za tako mogočno Anglijo!

Iz brzojavk.

Češki narodni svet se posve-
tuje prvo nedeljo ob sestanku državnega
zboru o rešitvi jezikovnega vprašanja. —
Novi ogrski trgovinski mini-
ster dr. Lang je v soboto nastopil
svojo službo. — Ogrska kvotna de-
putacija je z vsemi proti 1 glasu pri-
trdila kvoti 34:4:56:6 za dobo desetih let.
— Poslanec Molnar o bosan-
skih železnica. V sobotni seji ogr-
ske zbornice se je poslanec Molnar pritože-

val nad upravo bosanskih železnic ter izra-
žal začudenje, kako more kilometer nor-
malnotirne železnice veljati 433.000 kron.
Vsaka postaja zase je menda utrdba. —
Kraljica Natalija je bila v soboto
ob enem s svojo sestro sprejeta pri papežu.
— Obstrukcija v španskem
parlamentu preprečuje rešitev banč-
nega zakona. — Nemški sulverein
je imel minulo leto 408.107 K 73 h dohod-
kov. — Revolucija v San Do-
mingo. Predsednik Jimenez in ministri
so ostavili zunanja poslanstva, kamor so
ubežali. Bolnice so napolnjene z ranjenci.
Križarka »Cincinnati« je došla tje. — 200
milijonov mark za zatiranje
Poljakov je odločila pruska vlada za
letošnje in prihodnje leto. Z denarjem se
bodo odkupovala poljska posestva in izročala
Prusom.

Književnost in umetnost.

Koncert »Glasbene Matice«.

Bilo je »pri pogrnjenih mizah«, in reči
moramo, da je obiskovalcem ta novi način
prav dobro ugajal. Vzpored je imel na pro-
gramu samo domače proizvajalce Solistinje:
gdna Olga Plaučeva, prijeten, mehek
mezzosopran, prirodne, neprisiljene miline,
gospa Julija Ferjančičeva, ruti-
niran, umetniško izobražen sopran, gdna
Marija Moosova, poln, težak, prav im-
pozanten alt, so izbornore rešile svoje naloge.
Peke so se prvič razne pesmi domačih skla-
dateljev. Tu smo slišali poleg dr. Benja-
mina Ipavca skladbe mlajših moči:
dr. Gojmir Kreka, dr. Antona
Schwaba, in klavirskega učitelja »Glas-
bene Matice«, g. Josipa Prochazke.
Skladatelje je občinstvo burno aplaudiralo.
Gdna P. Rozman je s svojo fino in pre-
cizno igro na klavirju ob pomoči svojega
učitelja g. Prochazke podala najboljši dokaz
za temeljito klavirsko šolo »Glasbene Ma-
tice«. Učitelj in učenka delala sta čast drug
drugemu. Zbora, moški in ženski, sta pod
vodstvom g. Mateja Hubada zopet nastopila
v vsej svoji preciznosti. Zlasti Križkovskega
»Utopljenka«, skladba globoke poezije in
pristnega češkega narodnega čuvstva, je kar
očarala poslušavce. Vojaški orkester je žel
zaslužen pohvalo za izbornore predavane or-
kestralne točke. Ni nam moči popisati vseh
posameznosti, saj je bil program tako ob-
sežen, da je polnoč prehitela njegovo dovr-
šitev. »Zlatorog« je moral izostati. Upamo,
da ga kmalu slišimo.

Novi Pompeji.

40.000 ljudi zasutih pod lavo.

V petek zjutraj je mesto Saint Pierre
na otoku Martinique zadela katastrofa, ki v
svetovni zgodovini skoro nima para. Najvaž-
nejša posest Francozov v zahodni Indiji je
vsled vulkanskega izbruha razrušena in
40.000 ljudi leži pokopanih pod lavo. Na
severni strani mesta se vzdiguje 1350 me-
trov visoki Mont Pelée, katerega je smatrala
»človeška znanost« že pred 50 leti ugaslim.
Ta vulkan je v petek izbruhnil s tako silo,
da je trgovsko mesto Saint Pierre spremenilo
se v razvaline. Celotno parniki, ki so bili v
luki ali na morju v bližini otoka Martinique,
so vsled pepela, ki jih je pokril, ali vsled
vročine vničeni. Tako je zgorelo 10 ladij
z vsemi osebami, kar jih je bilo na ladijah.
Pretekli teden so čutili na Martiniquu močne
potresne sunki, ki naj bi bili nekaj opomin
prebivalstvu, ki pa v svoji brezskrbnosti seve
ni vedelo, kaka groza ga čaka.

Ako se oziramo nazaj v zgodovino,
moramo precej dolgo iskati enakih dogod-
kov. Caracas, glavno mesto severoame-
riške republike, je 26. marca 1812 l. uničil
potres. 12.000 ljudi je takrat zgubil živ-
ljenje. L. 1882 se je pri izbruhu Pik Per-
buatana velik del otoka Krakatou pogreznil
v morje. Mogočen morski val je narezal
takrat po morjih ta dogodek in posebno na
Sumatri in Javi napravil ogromne škode.
Na Javi je bruhala tretjina ondi nahajajočih
se 45 vulkanskih žrel, razširjajoč smrt in
pogubo. V Bataviji je izgubilo življenje
20.000 Kitajcev, v Bantamu je utonilo 1200
prebivalcev. Na otoku Sarang se ni rešila
niti ena oseba. Polovico mesta Tamerang je
lava odnesla seboj. Takrat se je cenilo šte-
vilo mrličev na 75.000. Katastrofa v Saint
Pierre spominja nehoti na usodo mest
Pompeji in Herkulanum. Tudi Ve-
suv so smatrali v prvem stoletju po Kristusu
ugaslim in bogati Rimljani so se zabavali
pod njegovim vzhodom. Ko je prišla kata-
strofa, je bilo uničenih 40.000 človeških bitij.
Grozovit potres je bil 1. novembra 1755 v
mestu Lizboni. Mrtvih je bilo takrat 30.000
ljudi.

Boj, ki ga vodi človeštvo z naravnimi
močmi, je tako star, kot človeštvo, in zadnja
katastrofa nas zopet uči, da smo v tem boju
le oni del, ki podleže. Absolutni gospodar na-
rave človek še vedno ni. Človek ostane ne-

znaten prašek v roki Stvarnikovi, ki ga lahko
vsak hip uniči.

Podrobnosti o katastrofi.

O katastrofi prihajajo sedaj podrobnejše
vesti: Saint Pierre je zažgala goreča lava.
Kar ni zgorelo, bilo je pokopano pod lavo.
Tudi okolica je uničena, zato je število žrt-
ev tako veliko. Ognjenega dežja, ki je
padal iz črnih oblakov pepela, se ni bilo mo-
goče rešiti. V par minutah je bilo vse uni-
čeno. V čakalnicah kolonijalnega minister-
stva v Parizu — raz poslopje vihra črna za-
stava, — se gode pretresljivi prizori. Osebe,
ki so svoje imele v Saint Pierre, prihajajo
po informacije in vsakdo pričakuje, da so
njegovi dragi med onimi 33, ki so se rešili.
Tudi rešeni ljudje so večinoma težko ranjeni,
in menda ti niso izmed prebivalstva Saint
Pierre, ampak moštvo z ladij. Vsi kabli, ki
so vezali otok Martinique s francoskim obre-
žjem, so pretrgani.

Na obrežju leže kupi mrtvih ljudi. Še
sedaj se vzdigujejo neprodorni oblaki pepela.
Vulkani zahodno od Martinique ležečega
otoka Domingo so istotako pričeli
bljuvati. Na otoku St. Vincent je
bila strašna erupcija. Vulkan Soufriere ne-
prestano bluje. Tudi tu je mnogo oseb
mrtvih. Na otoku Brabados je ceste in hiše
pokril pepel, ki še vedno pada.

Dne 10. maja so se ob 3. uri popo-
ludne na Brabadosu čule detonacije,
slične mogočnim strelom. Nato je nastopila
popolna tema; dasi je ta otok ved
sto morskih milj oddaljen od St.
Vincenta, je tu prišel padati pepel. Na
otoku St. Vincent je prišel na dan
mogočen žveplen vrelc. Kingstown je
vsled izbruha vulkanov v nevar-
nosti. Bruhanja vulkana Soufriere (visok
1030 m) na St. Vincentu je spremljal gro-
zen grom, strele so švigale, toča lavskega
dežja je naredila grozno škodo. Pepel leži
v mestu Chateau Belair dva čevlja, v King-
townu čevljev visoko. Vulkan Soufriere še
vedno deluje. Vojna ladija »Indefatigable«
pluje proti St. Vincentu na pomoč. Otok
St. Vincent je 100 km južno od Martinique
in broji 42.400 prebivalcev. Glavno mesto
je Kingstown.

Visoki valovi so pri katastrofi v
petek pri Saint Pierre pokrili ladije in po-
tegnili v globčino. V nekaterih krajih na
Martiniquu, oddaljenih od Saint Pierre, vlada
silna lakota med ljudmi, ki so si rešili
golo življenje. Kraj Morne Rouge je ohran-
jen. Pelée je eksplodiral valed tega, ker je
udrila voda v njegovo notranjščino. Neznano
je še, če se ni na raznih krajih v mestu
zemlja odprla in ako se tudi morje ni raz-
lilo po mestu.

Amerikanski časniki so se hoteli pri-
bližati nesrečnemu kraju z nalašč v ta na-
men najetimi parniki, a še v bližino mesta
vsled strahne vročine niso mogli priti. Po-
roča se, da se je parnik »Roddam« v priliki
katastrofe v petek rešil le radi tega, ker je
bil v polnem paru. V okrožju štirih
angleških milj je erupcija vul-
kana Pelée vse uničila, vse po-
morila. Uničenih ladij je 18. 20 ladij, ki
niso bile v popolnem obližju katastrofe, se
je rešilo.

Začetek katastrofe se tako le popisuje:
Najprej je ogromno zemlje bruhnilo iz og-
njenika Pelée, takoj nato je bruhnil iz og-
njenika velikanski ognjeni steber,
ki je v hipu zakril mesto z ognjem. Ka-
menje je deževalo četr ure.

Iz New Yorka prihaja naslednja
brzojavka o položaju na Antilih: Potres je
prenehal, vulkanske erupcije trajajo še.
Francoska kabelska družba javlja, da je
parnik »Ponyer Quartier« s 450 (?) rešenimi
ljudmi priplul v Fort France. (Ti rešeni
ljudje bodo gotovo le iz krajev, ki so zelo
oddaljeni od St. Pierre.) Parnik je takoj od-
plul v St. Pierre (?) po one, ki so še pre-
živeli katastrofo.

Iz Pariza se poroča, da bodo vsa javna
poslopja imela tri dni razobešena znamenja
žalosti. Nek vladni uradnik se je odpeljal
proti Martiniquu s 500.000 franki, namenje-
nimi v pomoč. Finančni minister je poobla-
ščen dati na razpolago vse za pomoč po-
trebne svote.

Otok Martinique

je največji mej malimi Antili in ima blizu
200.000 prebivalcev. Po sredini otoka se raz-
prostira visoko skalnato gorovje, iz katerega
se dviguje več ognjenikov, med temi Mont
Pelée, čegar žrelo je napolnjevalo malo
jezero. Šest gorskih vrhov obkrožuje ognje-
nikovo žrelo. Podnebje na tem otoku za
Evropejca ni ugodno, vročina ondi je velika
in je vse precej vlažno. Rumena mrzlca je
ondi navaden gost. Zemlja je izredno rodo-
vitna, v gosto zaraščenih gozdih se nahaja
najdragocenejši les, najvišji vrhovi gora so
pa neobraščeni. Na Martiniquu se nahaja
strupena kača (Lanzenschlange), ki vsako leto
zahteva mnogo človeških žrtv. Prebivalstvo
sestoji večinoma iz zamorcev in mulatov, ki
se od l. 1647 peča skoro izključno s pride-
lovanjem sladkorja. Otok je v letu 1493
odkril Kristof Kolumb, a ga ni

sprejel v špansko posest; šele l. 1635 so se
ondi naselili francoski izseljenci in od njih
je Colbert kupil otok za 60.000 lir. Pozneje
je prišel otok v angleško posest in še le po
pariškem miru je pripadel definitivno v fran-
cosko posest. Leta 1848 je bila ondi odprav-
ljena sužnjost.

Otok obsega 987 kvadratnih metrov,
njegovi prebivalci so večinoma domačini, le
v glavnem mestu prevladuje evropski ele-
ment. Prve zunanje prebivalce je dobil otok
l. 1635, ko je z otoka St. Christoph prišlo
na Martinique 150 Francozov. Otok je bil
trikrat v angleški posesti, namreč v dobi od
1761—63, 1794—1802 in 1809—14. Leta
1814 so ga Angleži morali zopet odstopiti
Francozom.

Mesto St Pierre

leži na zahodnem obrežju otoka Martinique
ter broji 25—30.000 prebivalcev. Mesto leži
ob morskem zalivu ter je imelo izbornore ure-
jeno pristanišče. Mesto je bilo središče otoka.
Izmed javnih poslopj so bila najznamenitejša:
stolna cerkev, škofijska in justična palača,
mestna hiša, gledališče in vojaška bolnica.
Mesto so ustanovili l. 1665 ter je imelo ozke
ulice z visokimi hišami. V nižjem mestnem
delu Le Mouillage, kjer je bilo središče tr-
govine, je bilo podnebje silno nezdravo. Saint
Pierre je bilo najvažnejše trgovinsko mesto
za izvoz sladkorja. V mestu je bila rojena
cesarica Josipina, soproga Napoleona I.
Evropski element je bil v mestu najštevil-
nejše zastopan. Severna Amerika, Nizozemska,
Dansko in Španija so imele tu svoje kon-
zulate; uprava je bila v francoskih rokah,
poleg tega so imeli Francozi tu malo po-
sadko, gimnazijo, kolonijalno šolo in bolnico
za mornarje. Največje pariške trgovinske
trdke so imele ondi svoje filijale. V mestu
so izhajali trije francoski časniki.

Mont Pelée.

Na severni strani mesta Saint Pierre se
dviguje 1350 m. visoki ognjenik Mont
Pelée, v sredi meji gorskima vrhovoma
Piton du Carbet in Piton du Vauclain, z ve-
likanskim stožcem in zelo širokim žrelom.
Prvikrat je vulkan jel bljuvati 22. jan. 1762.
Pred izbruhom, ki pa ni povzročil nikake
posebne škode, se je pojavil močan potres.
Zvepleni par in vroča voda sta prodirala iz
razpoklin. Drugi izbruh se je pojavil natančno
čez 30 let, namreč 22. jan. 1792, najmoč-
nejši pred sedanjim pa 5. in 6. avg. 1851.
V notranjem ognjeniku je tedaj grozovito
bobnelo, obenem se je pa vsul iz žrela go-
reč pepel, ki je povzročil veliko škodo. Z
raznih mest so se dvigali stebri dima in
nekaj dni pozneje so opazili osem manjših
žrel, ki so bila napolnjena z vrelom, umazano
in po žveplu dišečo vodo.

Meteorologi in katastrofa.

Meteorologi in razni vremenski preroki
so že davno oznanjali, da bo 22. april le-
tošnjega leta najbolj kritičen dan, kateremu
slede kritični dnevi II. in III. vrste. Mej temi
je bil kajpada v prvi vrsti Falb. In res so
se pojavili po širnem svetu razni izredni po-
javi. Bili so mnogi potresi: dne 18. aprila v
Meksiki (porušeno je bilo mesto Amatitlan),
17. in 18. aprila v Semahi in ruski osrednji
Aziji, 20. do 23. v Guatemali, 26. v Dalma-
ciji, 2. maja zopet v Semahi, 6. maja v juž-
nem delu Francije in na Španskem, 23.
aprila orkan na Lofotih in 30. apr. še groz-
nejši v vzhodni Indiji, ki je opustošil mesto
Dacca in zahteval 416 človeških žrtv. Vsi
ti potresi so bili v zvezi z erupcijo vulkanov
na Martiniquu in St. Vincentu. Tega pa Falb
kajpada ni povedal, da bo izbruhnil ravno
ta vulkan in ravno 8. maja.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. maja.

Shod slovanskih časnikařev v Ljubljani. Doslej je naznanilo svojo ude-
ležbo 35 čeških časnikařev, 23 poljskih, 20
hrvaških, 11 slovaških, 4 ruski, 1 srbski
in 36 slovenskih. To je število samo čas-
nikarskih udeležencev, ne všteti nekateri
slovanske odličnjake, ki bodo počastili shod
s svojo navzočnostjo. Ako pristejemo te in
pa češke pevce iz Plzna, ki bodo koncerti-
rali tu v soboto, imeli bomo o binkoštnih
praznikih res lepo število milih slovanskih
gostov v Ljubljani. Posebno nas veseli častna
udeležba čeških in poljskih časnikařev, ka-
terim se bode nudila prilika približje spo-
znati razvoj Ljubljane, o kateri se je časo-
pisje čisto informiralo preveč iz tujih virov.
Slovanski časnikaři si bodo ogledali kra-
sote naše zemlje, kar je velikega po-
mena za slovansko alpinistiko in za raz-
širjenje dohoda slovanskih turistov v naše
kraje. Poživilo se bode tudi v zaje m n o
delovanje slovanskega časopisja. Prepričani smo torej, da bo vse
občinstvo slovanske časnikaře radostno
sprejelo. Bela Ljubljana pokaži o tej priliki
združenim slovanskim časnikařem, da si

res slovenska in da zasluži ime slovenskega središča! Slovenske trobojnice po naših ulicah naj pozdravljajo drage goste! Gg. hišne posestnike prosimo, da se s ozirom na važnost sestanka s oglasno odzovejo pozivu mestnega župana in pripravljalnega odbora in okrase svoje hiše s slovenskimi zastavami. Kakor čujemo, se češki in poljski časnikarji prihodnjo soboto skupno pripelejo v Ljubljano. — Za banket na Bledu se oglašajo do 14. t. m. pri županu g. Hribarju. Kuvert za nečasnikarje stane 10 kron s pijačo. Časnikarji so prosti.

Kranjska trgovska in obrtna zbornica ima v četrtek 15. maja ob 1/3. uri popoldne v mestni dvorani ustanovno sejo, pri kateri bodo volili predsednika, podpredsednika, rač. preglednika in odseke.

Vojaška vest. Asistentnim zdravnikom je imenovan dr. Jos. Gerber pri 17. pešpolku; k domobranskemu polku št. 27. je premeščen štabni zdravnik dr. Artur Perlsee. Premeščeni so z dnem 16. maja rez. nam. asistentni zdravnik Fr. Mahr k 27. pešpolku, Živko Lapajne k 17. pešpolku, Jern. Demšar od tuk. garn. bolnice k 85. polku, Karl Schnurpfeil od tuk. voj. bolnice k pionir. polku št. 4., Ad. Švab pa k 22. lov. polku.

Poštna vest. Poštni ekspedijent gospod Josip Kraker je iz Tržiča prestavljen v Ljubljano.

Konferenca kranjskih okrajnih šolskih nadzornikov bo v Ljubljani 16. tek. meseca.

Posnemanja vredno. V Ljutomeru krožila je vsled inicijative g. dr. Chloupeka pola za pobiranje prispevkov za »Dijaški dom« v Celju in se je nabralo 242 K 40 h. Naj bi ta blagi rodoljubni čin našel tudi v drugih krajih posnemanje.

Trideset let zdravnik pri gasilnem društvu. V soboto zvečer je ljubljansko gasilno društvo v salonu pri Hafnerju priredilo v proslavo g. Fr. Finza, ki je praznoval 30letnico zdravniškega delovanja pri društvu in 40letnico, odkar je zdravnik, častni večer. Opazili smo poleg velikega števila ognjegascv tudi deputacije zdravnikov, dalje g. župana Hribarja itd. Govoril so gg. Štrigelj, Turk, ki je slavljencu izročil slavnostni dar, g. župan, g. dr. Kopriva in g. dr. Gregorič, ki je povdarjal potrebo združevanja vseh stanov, ker le tako more prosperovati tudi Ljubljana, ter je napil g. županu z željo, naj deluje v tem smislu kot prvi meščan našega mesta. Meščanska godba je prav pridno igrala.

Grščina in ptujski obč. zastop. Ptujski obč. zastop je sklenil obrniti se na razne občinske zastope za skupno akcijo v ta namen, da bi se grščina odpravila iz gimnazij. Občinska sveta v Mariboru in Ljubnem sta Ptujscem odgovorila, da to zadevo prepuščata — strokovnjakom. Mar ptujski mestni očetje niso dovolj podkovani v klasičnih jezikih?

Neresnična vest. »Soča« je priobčila vest, da pojde kapelnik »Društvene godbe« gospod H. Benišek iz Ljubljane v Gorico kot učitelj petja na neki »glasbeni šoli«. Ta vest ni resnična. Gospod Benišek ostane v Ljubljani. Prišel ga je res vabit gospod dr. Tuma, a g. Benišek ne namerava slediti dr. Tumovemu vabilu.

Komisijonelna obravnava za kranjski vodovod se bo vršila 19. junija t. l. ob 9. uri popoldne v takozvanih Cemšeni-karjevih izvirih nad državno cesto.

Mestni vodovod v Škofji Loki. Škofjeloško vodovodno društvo je vsa dela za zgradbo vodovoda izročilo v izvršitev tvrdki Kramer - Sprinar - Hertlein v Gradcu. Skupni stroški so proračunjeni na okroglo 48.000 kron. Določilo se je, postavi se devet nadzemnih in sedem podzemnih hidrantov. Delo se prične izvrševati v sredi tega meseca, tako da bo vodovod pričel funkcionirati začetkom jeseni.

Razno iz Kranja. Iz Kranja se piše: Mestna godba je priredila na Vnebohod Gospodov izlet na prijazno Cofišče. Zbava je bila izvrstna, le prehitro je prišel čas povratka. — V soboto je prišlo veliko romarjev iz Štajerske. V mestni cerkvi so zapeli več Marijinih pesmic. Od tu so šli v sprevedu k sv. Joštu in od

tod dalje na Brezje, Bled in po drugih slovedih božjih potih. — Obrtna zadruga je imela svoj izredni občni zbor na Vnebohod Gospodov, ki pa ni bil sklepčen vsled premale udeležbe. Zato se bo vršil še enkrat pozneje. Spremenila se bodo pravila.

Mesto k poroki v grob! Janez Kallan iz Križne gore pri Stari Loki si je izbral nevesto M. Vilfan iz Stare Loke. Poroka bi se imela vršiti v ponedeljek. Vse je bilo pripravljeno za svatbo, oklicana sta bila že dvakrat. A niso se vresničile njiju želje. Ženin, mlad, krepak mladenič, pred dvema leti prisel od vojakov, je umrl. Zvečer se ni čutil mnogo. Šel je spat, zjutraj ga pa dobijo domači na pol mrtvega v postelji. Hitijo po duhovnika in zdravnika, ali oba sta prišla prepozno. V soboto bi imeli voziti njegovo balo na dom neveste, pa so njemu peljali krsto za zadnje bivališče. Danes je bil pogreb, in namesto, da bi stal z nevesto pred altarjem, da bi se poročil, počival je v krsti sredi cerkve in zvonovi mu niso peli k poroki, marveč so mu zvonili žalno pesem za zadnji pozdrav. Niso se mu glasili glasovi veselih svatov, pač pa jok neveste in drugih. — Bil je pošten in vzgleden mladenič. Zato upajmo, da je dosegel svoj cilj, ako ravno ne na zemlji, pač pa nad zvezdami. Žalujoco nevesto naj tolaži Bog, in up, da se združita kedaj nad zvezdami!

Našel se je brevir, in sicer »pars verna«. Knjiga je skoro popolnoma nova, z zlato obrezo. Kdor izmed gospodov duhovnikov ga pogreša, naj se oglasi pri podpisnem J. Potokar, kaplanu v Kranju.

Tesar ponesrečil Iz Idrije, 10. maja 1902. Danes dopoldne je padel 35letni oženjeni jameški tesar Jakob Krapš v jami kakih štiri metre globoko v Majerjevem zakopu ter se hudo poškodoval. Govori se, da si je zlomil križ ter da bo težko okrevail.

Mesarska zadruga v Ljubljani si je zopet izvolila za načelnika obč. svetnika g. Kozaka.

Mrtve najden. Janeza Jerina, 19 let starega, ki se je v Savi pri Spod. Ribčah pri Kresnicah, fara Moravce, 7. aprila ponesrečil, so 8. maja našli v Mošeniku v Savi, župnija Št. Lambert. Prepeljali so ga na Savo, in ker ni bilo nič sumljivega, so ga pokopali 10. maja brez sodn. ogleda.

Utonil. V Lormanji, blizu sv. Lenarta v Slov. goricah, je utonil 6. maja viničarski sin Jože Šik iz Strme gore. Šel je na smrt bolnemu očetu po zdravila v trg. Nazaj grede se je v gostilni pri Carlinu napil žganja, zgrešil pot ter zašel v Črmeč. Našli so ga 8. maja. Zopet žrtva žganja.

Utopljenko. Pri Vevčah so potegnili iz vode neko staro sivolaso ženo.

Utopljenec v Savi. Tistega moža, ki je s smledniškega mostu v ponedeljek v Savo skočil, je voda pri Lazih vrgla na suho, pokopali ga bodo zato v župniji Sv. Helene.

Vodovod na Stari Vrhniki. Po nemurnem prizadevanju naših deželnih in državnih poslancev, posebno pa našega dež. poslanca g. vodje Frana Povšeta, bodo dobili na Stari Vrhniki kmalo tako potrebni vodovod, kateri je proračunjen na 33.000 K. Voda se bo zajemala iz dveh studencev, katera izvirata pod »Rebrom«. Ta voda gre po par streljavah dolgem teku zopet v zemljo nazaj, tako da se na Stari Vrhniki ne dobi zdaj prav nič. Bog daj Starovrhničanom iz nje hladnega in zdravega požirka!

Stavka v Ljubljani se danes tudi nadaljuje. Zidarjem in tesarjem so ponudili nekateri podjetniki en četrt ure odmora, a delavci tega niso hoteli sprejeti. Danes je bilo nekaj delavcev aretiranih. Na sobotnem delavskem shodu se je posebno huda godila g. Oroslavu Dolencu, ker je zamrmral: Mi imamo denar, mi vstrajamo, vi bodeste pa prišli delat, ko vam bo denarja zmanjkalo. Delavci so proti g. Dolencu pljuvali in ga s krikom spremili do doma. Včeraj so imeli tudi mi-zarji shod. Za sedaj še ne prično s stavko. Včeraj so sklenili, da še enkrat pišejo mojstrom in zahtevajo do četrtega odgovor. Pravijo, da sicer stopijo v četrtek v štrajk.

Dr. Goltsoh, znani Ljubljčan, ki je postal v Gradcu obč. svetnik, je pred nekaj meseci prestopil iz katoliške vere k starokatolikom. Pa tudi tu ni bilo »zanj«. Sedaj

je dr. Goltsoh postal — protestant in je celo luteranski presbyter v Gradcu.

Stavka. Iz Škofje Loke se nam piše: Tukaj tudi nameravajo štrajkati delavci v obeh tovarnah ješa (Guzelj in Kaiman).

Pogrešajo v Mokronogu od 30. m. m. diurnista Mih. Krofka.

Vlak povozil je v Dobropoljah posestnico Uršulo Koprivec. Odtrgalo ji je nogo. Prepeljali so jo v bolnico.

Nesreča na železnici. Pri Škofljici je vlak zagrabil neko kmečko ženo Podlogar. Ranjeno so prepeljali v bolnico.

Umrla sta v Konjicah skoro drug za drugim oče in mati gimn. profesorja gosp. Železingerja.

Na ulici umrla. V Celovcu so našli mrtvo na ulici 37letno Marijo Cepič iz St. Jurja. — V Ptujju je umrl okrajni višji zdravnik g. Rudolf Sadnik.

Eleonora Duse, ta znamenita igralka, bo 17. ali 18. t. m. gostovala v Gorici.

Pasji davek v Gradcu. V Gradcu so nameravali davek na pse zvišati od 16 na 20 kron. Občinski svet je to povišanje odklonil.

Južna železnica je izdala računski zaključek za l. 1901, v katerem pravi, da ima deficit 3-8 milijonov kron.

Ljubljanske novice. Orožniki stražijo danes pri nekaterih stavbah, pri katerih dela nekaj zidarjev. Danes se stavkujočim ni posrečilo tako napoditi delavce, ki hočejo delati, kakor prejšnje dni. — Povozil je na Martinovi cesti nek kolesar deklico Ano Čuk ter jo poškodoval. — Znožem je obklal hlapca Antona Pevca v Kolodvorskih ulicah hlapca Antona Logarja. — Orožniki aretirali so danes zidarja Jož. Briclja pred iust palačo, ker je branil delavcem delati in se ni hotel umakniti. Razgalil je prsa in zaklical: »Dajte me!« Orožnik mu je nastavil bajonet na prsa in so ga aretirali. — Laški delavci v Ljubljani. Nek podjetnik je pozval v Ljubljano nekaj laških delavcev. Delavci so prišli, a ko so zvedeli o stavki, so se pridružili stavkujočim ter zahtevajo nazaj svoje potne liste. — Socijalistiško bratstvo. Zidar Anton Vičič je poslal po svoj zasluženi denar nekega svojega prijatelja k Tünniesu. Prijatelj je vzel Vičičev in svoj denar ter — popihal iz Ljubljane. Z Bleda je poslal razglednico Vičiču ter mu naznanil, da se mu prav dobro godi. — Tri šunke ukradel je pri Češnovarju z okna neznan tat.

V Ameriko se bo danes po noči s tukajšnjega južnega kolodvora odpeljalo 80 oseb iz kočevskega okraja.

Akoijska družba „Leykam Josefthal“ izkazuje v preteklem letu 272.269 kron dobička.

Nameravan uboj. V torek v jutro je našel neki mlekar iz Orehovelj pri Vrtojbi na tleh ležečega brez zavesti 23letnega Avgusta Banjona iz Vrtojbe. Naložil ga je na voz s pomočjo drugih ter ga peljal v Gorico v bolnišnico. Banjon je ranjen po telesu ter na glavi. Ne zave se nič. Torej se ne ve nič, kaj in kako se je zgodilo z njim.

Smrt alkoholika. Dne 8. t. m. so v kolnici gostilničarja Ant. Plantariča v Mokronogu našli mrtvega 50letnega kočarja Jan. Johauta, ki se ga je preveč privoščil in obležal.

»Musolino« prepovedan. V gostilni »Pri ogrski kroni« v Gorici daje predstave marionetist Massi iz Italije. Napovedal je tudi »dramo« pod naslovom »Musolino« ter predložil tekst glavarstvu, katero pa je igro prepovedalo. Obravnava proti banditu Musolino še ni končana, vendar igrajo že po gledališčih v Italiji igre o Musolinu, v katerih ga preslavljajo.

Najnovejše od raznih strani. Ogenj v »Benetkah na Dunaju« je naredil 200.000 kron škode. »Rimska dvorana« je vsa pogorela. — Vojaška uniforma varna pred kroglijami. Tako vojaško opravo je izumil Poljak Szecepanik. Ruska vlada je naročila pri njem tri milijone takih uniform. — Odstavljen advokat. V Pragi so radi sleparij s plemenitaškimi diplomami prijeli advokata dr. Antona Ružeka. — Vihar je v Citavechia podrl 50 metrov zidu v luki. Dve ladiji je vihar vrgel ob skale in ju močno poškodoval. — Šplošna stavka rudarjev se je pričela danes v Pensilvaniji v Ameriki.

Elektrika v službi sleparjev je najnovejša, s čemur se je počela policija, pa ne ljubljanska, ampak pariška. Pariško konjsko železnico nadomestili so na več krajih s podzemeljskim vodilnim kablom. V sredi tira so na vsakih sto korakov bele jeklene plošče, katere služijo, da prevajajo elektriko; s ključem se elektriški tok ali zapre ali pa odpre. Kadar so plošče odprte, elektrizira se vsaka živa stvar in tudi konj, če se plošče le dotakne s kopitom. Skoro vsak dan pogine kak konj in društvo mora plačati lastniku odškodnino. Zadržne tedne so se pa taki slučaji grozno pomnožili in policija je črto zastržila. Slutila je zločinstvo. In niso se zmotili zviti pariški policijski organi! Odkrili so hudo delstvo. Nek nižji uradnik Luxenburger je imel ključ za pregledovanje omenjenih jeklenih plošč. Zvezal se je z dvema konjskima kupcema v sledečo zločinsko zvezo: Kupca nakupila sta stare nerabne konje in sta jih po noči peljala na elektriški tir. Luxenburger odprl je s svojim ključem elektriški tok, ki je seveda konje na mestu ubil. Zločinski konzorcij zahteval je za pobite konje odškodnino in dobil je za 200 frankov vredne konje po 1200 in tudi 1500 frankov, pa še meso in kožo je prodal. Sleparsko trojico so prijeli in zaprli.

Največji izmej novih francoskih poslancev je protiministerijski de Saint Pol, novoizvoljen v okraju Chartres. Mož je dolg nad dva metra in so ga kot takega že opazili na banketu francoskih županov v letu 1900.

Vnete ljudske zastopnike imajo brez dvoma v Srbiji. K otvoritveni seji dne 3. t. m. jih je namreč izmej 130 poslancev došlo ob določeni uri le osem, nekaj jih je prišlo pozneje, toda vkljub temu, da so sluge razposlali po celem Belgradu, jih niso mogli zbrati vkup potrebno število.

Vojna sobana v Washingtonu. Predsedniku severoameriških združenih držav za informacije najbolje služi »vojna sobana« v »Veliki hiši« washingtonski, katera je hkrati njegov zasebni brzojavni urad. S celega sveta vodi sem 27 brzojavnih zvez. Predsednik ima dve žici vedno na razpolago. Združen je z 20 telefonskimi postajami, katere ga zvežejo takoj z drugimi telefoničnimi žicami. Sedem uradnikov je pri tem omrežju katerim ukazuje kapitan Montgometry. Ta je v vedni zvezi s predsednikom, tudi kadar je ta na potovanju. V »vojno sobano« prihajajo vsi tajni šifrirani telegrami in so tu prepisujejo. V špansko-ameriški vojski je izbrano služil ta urad. Ko so ameriške ladje prodrele v luko St. Jago, je predsednik v 20 minutah zvedel za vse podrobnosti. Kot najvišji vojni poveljnik na suhem in na morju se je takoj mogel z vsimi admirali pogovarjati in jim dajati ukaze. Tu je zemljevid, 7 metrov dolg in 5 m. širok, na katerem so z največjo natančnostjo narisana vsa pristanišča, premogova skladišča, kabeli, trdnjave, posadke, število topov itd. En pogled na ta izborni zemljevid pokaže vso vojno moč Združenih držav.

Knjigotrštvo in Carnegieve ustanove. Kakor znano, je ameriški milijonar Carnegie daroval veliksanske svote za ustanovitev ljudskih knjižnic v Ameriki. Menilo se je, da bodo te ustanove znatno škodovala severoamerikanskim knjigotročcem, toda temu ni tako. Ravno nasprotno se je zgodilo. Vse ustanov Carnegievih ustanovljenih je bilo 300 ljudskih knjižnic. Za te »bavilo« se je nad tri milijone knjig. Menilo se je, da bodo sledilo tej kupčiji brezdelje v knjigotrštvu in v knjigoveštvu. Toda zgodilo se je ravno nasprotno. Od tega časa se nakup knjig zelo množi. Ljudje, ki si iz novo ustanovljenih knjižnic izposodijo knjige, dobe še večje zanimanje za čitanje in za kupovanje knjig.

Turško zlodejstvo. V glavnem mestu otoka Theologos v egejskem morju, ki je pod vladjo egiptovskega kediya, naložil je kediya namestnik nov davek z namenom, da pri tem tudi sam naredi lep dobiček. Prebivalci pa s tem novim davkom niso bili zadovoljni in so se izjavili, da novi davek ne plačajo, ker imajo privilegij od ustanovnika egiptovske dinastije, da se otočanom ne sme nakladati novega davka. Šalicali so velik shod, katerega so se udeležili moški in ženske. Med shodom prišel je v spremstvu velikega števila turških žandarjev namestnik in zapovedal zbranim, naj se razidejo. Toda zborovalci so shod nadaljevali in sklenili odpustiti k egiptovskemu kediya deputacijo, ki naj protestira proti novemu davku. Orožniki so dobili povelje v množico streljati. Orožniki so oddali več strelav in skoro sto udeležencev je bilo usmrčenih. V divjem teku bežali so zborovalci domov. Namestnik zastražil je mesto, toda kljub temu posrečilo se je pobežniti šestim otočanom v čolnihu na bližnji otok Kavalo, kjer so se pritožili proti nečloveškemu namestniku pri ondotnem konzulu. Zadnji je telegrafskim putem od kediya zahteval, naj se nečloveški namestnik odstavi.

Nekaj o kadenju. Tabak je prinesel v Evropo neki Španec l. 1559 in rastlina se je gojila najprej na Španskem. Leta 1561 je francoski poslanik na dvoru Portugal-

skem Jan. Nikot tako prepričevalno hvalil tabak in kadenje, da je tukaj po njem tabak rastlina bila imenovana »Nicotiana«! Na Angleško je prišlo kadenje in tabak šele pozneje in sicer iz Amerike. Okoli 1. 1650 se je največ tabaka pokadilo na Angleškem, kadilo se je povsod doma.

Prihodnji konzistorij vrši se v Rimu konec maja ali začetkom junija.

Strah pred zarotniki ni nikjer večji, kakor v Turčiji. V zahodni Mali Aziji se o njem pač še ne opazi mnogo, čimbolj se pa gre proti Armeniji, tem strožje in natančnejše je turška policija. V vijaletu Aleksandrette dobivajo uporni prebivalci po skrivnih gorskih potih iz Cipra orožje, strelivo, dinamit in tudi vojske upornike. Voditelji armenskega upora so dolgo hujekali ondodno prebivalstvo in zato se ptujce najstrožje nadzoruje. Strah pred zarotniki je tak, da se zgodi včasih kaj nad vse smešnega. Prišel je pred nekimi meseci v Merzino nek italijanski učitelj za ples in ker je našel tam že drugega učitelja za ples, ustanovil je plesno šolo v Adani. Prišlo se je za mladino veselo življenje. Lah je najel hišo in pričel se je plesni pouk. Toda naš dobri plesni učitelj delal je račun brez krčmarja — turške policije, kateri se je zazdelo sumljivo, ker je hodilo toliko mladine učiti se plesat. In res, policijski ogleduhi so zvedeli grozne reči in poročali so turškimi policijskim svetnikom, da se pri plesnem učitelju vadijo za upor mladi ljudje. Kot dokaz so navedli, da plesni učitelj rabi pri poduku besede: ena, dve, tri. V turški armadi kakor tudi pri drugih so številke ena, dve, tri pri ekscitiranju zelo v rabi, in tehten dokaz je bil tu, da se pri plesnem učitelju vadijo za upor. Policija je takoj prepovedala vsem Mohamedancem obisk plesnega poduka. Ker se proti inozemcu niso upali s silo nastopiti, pričeli so učitelja jeziti z drugimi stvarmi, da bi ga spravili proč. Po noči so hišo bombardirali s kamni, lastnik hiše zvišati mu je moral stanarino. Konečno je dal italijanski konzul s svojimi vojski zavarovati hišo plesnega mojstra.

50 000 K je glavni dobiček loterije gledaliških igralcev. Opozarjamo, da bo žrebanje nepreklicno 19. junija t. l. in da se vsi dobitki po odtegnjenih 10% izplačajo v gotovini.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu.

Za pogorelee v Zdenski vasi. G. dr. Anton Žižek, distr. zdravnik v Vojniku, 100 K; g. Tomaž Senjar, c. kr. stotnik v pok. pri Veliki Nedelji, 4 K; g. Ivan Velkavrh, nadporočnik v pokoju, 20 K; g. Ivan Baloh, kaplan v Kranjskigori, 10 K; g. Josip Pečnak, veleposestnik na Teharjih, 200 K; gospa Fani Klein v Celju, 100 K; g. Ivan Verstovšek, uradnik južne železnice v Ljubljani, 5 K; g. Fidel Gošnik, Lajše, p. železnike, 3 K; gđ. Roza Mravljak, pos. v Ribnici na koroški žel., 10 K; Neimenovan iz Ljubljane 200 K; pred. g. Lovrencij Herg, stolni prošt v Mariboru, 50 K; gosp. Sovič, župnik pri Sv. Lovrencu na kor. železnici, 20 K; g. Lendovšek Mih., župnik in deželni poslanec v Makolah, 20 K; dr. Toma Kral v Bescskerek 2 K; g. Julij Mateič v Bescskerek 2 K; g. dr. Josip Barle, c. kr. notar v Kozjem, 10 K; g. Ivan Šešek, magistratni svetnik v Ljubljani, 5 K; gospica Frida Cilensček, prof. hči v Ptuj, 15 K; g. Martin Cilensček, profesor v Ptuj, 70 K; g. Marija Škrinjar, voditeljica zavoda sv. Nikolaja v Trstu, 3 K; g. K. Florjan, knjigar v Kranju, prvi obrok kot ustanovnik, 50 K; g. g. Janez Macur, superijor pri sv. Jožefu, 20 K; gosp. dr. Juro Hrašovec, odvetnik v Celju, 200 K; g. dr. Fran Žižek v Gradcu 200 K; g. Josip Zupan, župnik v Dolini pri Trstu, 20 K; g. dr. Kašpar, zdravnik na Vranskem, 5 K; g. Stefan Jenko, vikar v Podgrujah pri Ilir. Bistrici, 4 K; g. Davorin Roškar, kaplan v St. Ilju v Slov. gor., 8 K; g. M. Strakl, računski revident v Mariboru, 10 K; g. Jakob Zupanič, župnik v Gotovljah, 10 K; g. Josip Kolaric, kaplan v St. Pavlu pri Preboldu, 10 K; g. Peter Erjavec, župnik in duhovni svetnik v Trbovljah, 40 K; g. Leopold Skuhersky, župnik v Luki, 4 K; g. g. Randigaj A., župnik pri Sv. Petru v Sav. dolini, 20 K; gg. Martin Kolšek, čevljar v Celju, 10 K; Martin Ogororevec, trgovec v Konjicah, 200 K; Ivan Hribar, župan ljubljanski, 50 K; dar graških slovenskih dijakov ob promociji g. dr. Pegana 10 K; gg. Anton Aškerc, mestni arhivar v Ljubljani, 10 K; dr. Friderik Ploj, c. kr. dvorni svetnik na Dunaju, 200 K; Janez Zupanc, posestnik v Galiciji, 20 K; Mirko Meglič, asistent posojilnice v Celju, 10 K; g. dr. S. Baroš, župnik v Zagrebu, 10 K; gg. P. Mržljak, kaplan, 5 K; D. Vukovarac 4 K, M. Filipce 3 K, M. Zjalič, katehet,

2 K, V. Rožman, katehet, 2 K, M. Pavlič, katehet, 2 K, vsi v Zagrebu; g. J. Smertnik, knjigovodja posojilnice v Celju, 100 K; g. dr. Hinko Suklje, zdravnik v Celju, 200 K; g. dr. Fran Jankovič, distriktni zdravnik v Kozjem, 10 K; gđ. Fras Jelica, oskrbnica v Gradcu, 10 K; g. Steklasa Ivan, profesor v Zagrebu, 10 K; gđ. gg. Atteneder J., župnik na Polzeli, 10 K, Končan Fortunat, kaplan v Trbovljah, 10 K, Lom Franc, kaplan v Brezicah, 5 K, Rade Marzidovšek, c. kr. vojni duhovnik v Mariboru, 30 K; gg. Vidio Josip, nadučitelj v St. Pavlu v Sav. dolini, 20 K, Hrašovec France, c. kr. okrajni sodnik v pok. v Gradcu, 50 K; gđ. Adolfin Hrašovec 10 K, gđ. Franc Polak 6 K, gđ. Z. W. 5 K, vse tri v Gradcu; g. L. Bouda v Sarajevu 10 K; gđ. gg. V. Kolar, provizor v Mariji Reki, 20 K, Sibal Anton, župnik na Teharjih, 4 K; g. Vaso Petričič, veletržec v Ljubljani, 20 K; gđ. gg. Janežič Rud., spirital v Mariboru, 20 K, Zamejcek Andr., kanonik v Ljubljani, 10 K, Lekše Fran, župnik v Lučah, 5 K, Henrik Rešek, oskrbnik v Jarenini, 10 K; g. Perušek Rajko, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani, 20 K; g. Fr. Ogradi, opat v Celju, prvi obrok kot ustanovnik, 100 K; gg. Anton Kosi, c. kr. profesor v Celju, 20 K, Josip Rotner, c. kr. sodnijski svetnik na Vranskem, 20 K, Sim. Wutt, c. kr. davčni kontrolor v Arnovžu, 10 K, Anton Godec, učitelj v Lembahu, 5 K; g. Jakob Kavčič kot dar gospodov kapelanov, ki so delali župnijski izpit, 10 K; g. B. Gomilšak, zasebnik v Gradcu, 5 K; g. Roš Bošt., inženir v Belemgradu, 200/33 K; gđ. gg. Martin Meško, župnik pri Kapeli, 10 K, Horjak Janez, kaplan pri Kapeli, 10 K, Strašek Mihael, župnik v St. Janžu na Peči, 20 K, Slavič Franc, župnik pri Sv. Antonu na Pohorju, 10 K, Zadravec Peter, kaplan pri Mali Nedelji, 10 K, Humer Karol, vikar v Konjicah, 20 K, Kcciper Janez, kaplan v Vuzenici, 2 K, Sparhakl Janez, župnik pri Sv. Petru na Medvedovem selu, 4 K; gg. L. Schwentner, knjigar v Ljubljani, 10 K, Detiček Jurij, c. kr. notar v Celju, 200 K, Murša, veleposestnik v Krapjem, 10 K; sl. posojilnica v Celju 2000 K. Skupaj v tem izkazu 4909 K 33 h.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 12. maja. Poroča se, da je nadškof Stadler od audiendum verbum pozvan k cesarju.

Dunaj, 12. maja. Danes ob 3. uri popoldne se je pričela seja drž. zbora. Seja načelnikov strank se bo bavila danes z okrajšanjem proračunske debate. Govori se o možnosti, da bo do petka gotova.

Dunaj, 12. maja. »Wiener Ztg.« objavlja postavbo z dne 27. aprila t. l. o snovanju stanovskih združenj za kmetovalce.

Budimpešta, 12. maja. Danes je Košut ostro napadel ministerskega predsednika Szella ter ga vprašal, če je res, da se je v par vprašanjih pri pogajanjih postavil na stran Avstrijcev. Ministerski predsednik kliče: »Na tem ni besedice resnice.« Košut pravi dalje, da upa, da bo Szell raje odstopil, kakor pa ugodil Avstriji; že danes pa pravi, da bo, ako bi naslednik Szellov, in naj bo to kdorkoli, poskušal ugoditi Avstrijcem, neodvisna stranka pričela boj za življenje in smrt. Ministerski predsednik bode Košutu še danes odgovoril.

Pariz, 12. maja. (C. B.) Volitve v parlament so bile z včerajšnjimi 172 ožjimi volitvami završene. Izpale so večinoma po vladni želji. Mej izvoljenimi se nahajata ministra Millerand in Leygues ter Brisson.

Pariz, 12. maja. (C. B.) Danes dopoldne je eksplodiral zrakoplov brazilanskega poslanca Severo. Ta in njegov spremljevalec sta ubita.

Pariz, 12. maja. (C. B.) Nemški cesar je predsedniku Loubetu brzojavno izrazil sožalje radi katastrofe v Saint Pierre ter daroval 10.000 mark.

Petrograd, 12. maja. 160 hiš je upepelil ogenj v Onikštu, okraj Vilkomir. — V Grozniju v Kavkazu so čutili močan potres.

Novjork, 12. maja. Vladne čete v Venezueli so ustaši porazili pri Carupanu. Ubityh je 115 mož, ranjenih pa 210. Mesto je pri napadu silno trpelo. Gomez je ranjen in je ušel na otok Margarita.

Dunajska borza

dné 12. maja.

Skupni državni dolg v notah	101:65
Skupni državni dolg v srebru	101:55
Avstrijska zlata renta 4%	120:65
Avstrijska kronska renta 4%	99:65
Ogerska zlata renta 4%	120:80
Ogerska kronska renta 4%	97:76
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1600:—
Kreditne delnice, 160 gld.	670:—
London vista	240:42 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117:32 1/2
20 mark	23:47
20 frankov (napoleonor)	19:09
Italijanski bankovci	93:35
C. kr. cekini	11:33

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506 2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Čas opazovanja	Temperatura zraka v 1 m	Temperatura zraka v 2 m	Temperatura zraka v 3 m	Vlaga	Nebo	Padevina v 1 urah
10. 9. zvečer	731.5	7.0	sl. svzh.	oblač.		
11. 7. jutro	732.5	7.1	sl. svzh.	dež		78
12. 2. popol.	732.5	7.8	sl. svzh.	del. jasno		
11. 9. zvečer	732.6	8.9	brezvetr.	oblač.		
12. 7. jutro	732.3	6.3	sl. svzh.	megla		0.9
12. 2. popol.	729.8	16.4	sr. jvzh.	pol. oblač.		
Srednja temperatura sobote 73°, norm.: 13.4°.						
Srednja temperatura nedelje 86°, normale: 13.5°.						

Zahvala.

Slavni Hranilnici in posojilnici v Idriji se toplo zahvaljujemo za dobrotno podporo 50 K, katere je tukajšnjemu gasilnemu društvu darovala.

V Zireh, dné 10. maja 1902.

Matej Mohorič,
t. č. tajnik.

Jernej Milnar,
t. č. načelnik.

Lak za sobina tla, dá lesk in prevlaku ter se kaj hitro suši. Za samo uporabo zalogi pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Frančiškanske ulice. 524 11 11—1

Vnanja naročila proti povzetju.

Služba organista in cerkovnika

se hitro oddá pri podpisnem uradu. Prošnjiki, ki znajo kako rokodelstvo, imajo prednost. Pogoji ustmeno.

Župnijski urad sv. Jurja ob Zili, pošta Čajna - Nötsch, Koroško, dné 3. maja 1902.

572 5—3 Štefan Sakelšek, župnik.



Razpisuje se služba organista in cerkvenika v Zagradcu.

Dotični naj bi znal kako rokodelstvo, ali bil zmogen dela pri »Hranilnici in posojilnici. Nastopi se lahko takoj.

Natančnejša pojasnila podá župni urad v Zagradcu. 579 2—2

Prebistito duhovščino in spoštovane naročnike prav uljudno obveščamo, da bode že nad 100 let tu v Prešernovih (Slonovih) ulicah poslujoča svečarska trdnja 598 4—1

Fr. Schupentz

tudi nadalje poslovala v isti ulici št. 7 v Perlesovi hiši, kamor se je dné 15. aprila preselila radi demolaranja dosedanjega poslopja.

Za dosedanje naklonjenost se iskreno zahvaljujoč prosi ista nadaljnega blagohotnega upoštevanja, ter zagotavlja enako rečno in ceno postrežbo kot doslej.

Žrebanje

nepreklicno 19. junija 1902 gledaliških igralcev loterija

1 glavni dobiček	50000 kron
1	5000
1	8000
2	2000
5 dobitkov	1000
10	500
20	200
60	100
100	50
300	20
3500	10

Srečke po 1 kroni

priloga 136 5

J. C. Mayer, v Ljubljani.

Vsi dobitki se po odtegnjenih 10% izplačajo v gotovini.

VABILO

na

izvanredni občni zbor

„Mlekarske zadruga,

registr. zadruga z omejenim poročtvom,

v Škofji Loki“

kateri se bode vršil

v soboto dné 19. maja 1902

ob 3. uri popoldne

v prostorih mlekarne.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Volitev udov v načelstvo, oziroma v nadzorstvo.
3. Slučajnosti.

K obilni udeležbi uljudno vabi

599 1—1

O D B O R.

Iekarna Piccoli

„pri Angelu“ I. 2 (50—19)

Ljubljana. * Dunajska cesta

Železnato vino

LEKARJA Piccoli-ja v Ljubljani. Dobiva se v lekarnah

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe



Pollitrska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar Gabriel Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštne povzetju.

Obleke za gospode

po čudovito nizkih cenah

priloga III 563 6-1

Eričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9.